

Bralno razumevanje

(Umet. in neumet. ter subj. in obj. besedilo, sleng, slog. zaznamovane in slog. nezaznamovane besede, prevzete besede, glagol, glagolski vid, opis postopka, jezikovne družine, pravopis, raba vejice v stolpcih, podatki)

1. Preberi besedilo.

Ajdovi žganci

½ kg ajdove moke

1 ½ litra vode

Žlička soli

2 žlici olja

3 žlice ocvirkov

Priprava

V slan krop stresemo presejano ajdovo moko in lonec pokrijemo. Ko dobro prevre, naredimo s kuhalnico v sredino luknjo. Žganci naj počasi vrejo 10 minut. Nato večino vode odlijemo v skledo in moko dobro zmešamo s kuhalnico, po žlicah prilivamo žgančevko (odlito vodo), da napravimo suhe ali vsaj ne premokre žgance. Laže jih mešamo in so bolj voljni, če prilijemo nekaj čiste, vroče maščobe. Lonec pokrijemo in postavimo v vročo vodo, da se žganci ne ohladijo. Najbolje pa je, da jih takoj nadrobimo ali narežemo v skledo in zabelimo z vročimi ocvirki ali oljem. Žgance ponudimo k obari (brez ocvirkov), k zelju, z vročim mlekom itd.

2. Zapiši v eni povedi, o čem govori besedilo.

3. Besedilo je (pravilna sta dva odgovora):

- a) objektivno
- b) subjektivno
- c) umetnostno
- d) neumetnostno

Pojasni svoji trditvi.

4. Kaj je namen besedila?

- a) Način postrežbe ajdovih žgancev.
- b) Reklama za ajdove žgance.
- c) Naučiti bralca kuhati ajdove žgance.
- d) Pridobivanje ajdovih žgancev.

Torej je besedilo _____.

5. V prazničnem decembru sem želela narediti praznični venček iz raznobarnih hrastovih listov. Žal pa je prišlo pri navodilih za opis postopka za izdelavo venčka do zmešnjave. Zmešnjavo uredi v pravilno zaporedje, tako da na črtice zapišeš zaporedne številke.

_____ Po modelu izrežemo liste iz raznobarnega papirja.

_____ Na venček pritrdimo zlato vrvico in ga obesimo.

_____ Tako dobimo model, po katerem izrežemo liste iz raznobarnih papirjev.

_____ Iz lepenke izrežemo osnovo za novoletni venček, in sicer 2 cm širok obroč.

_____ Vsak izrezan hrastov list prepognemo po dolžini, polovico namažemo z lepilom in ga prilepimo na zlato pobarvano osnovo iz lepenke.

_____ Premažemo ga z zlato akrilno barvo.

_____ Hrastov list položimo na bel papir, ga občrtamo s svinčnikom in izrežemo.

_____ Pripravimo raznobarven papir.

6. Postopek

- a) se ponovi enkrat.
- b) se ne more ponoviti.
- c) se ponovi večkrat.

7. Iz izhodiščnega besedila izpiši prve štiri glagole.

8. Katera oseba in število prevladujeta?

Oseba: _____ Število: _____

9. V kateri časovni obliki so glagoli? _____

10. Ta časovna oblika zaznamuje

- a) pravo sedanost (ta trenutek),
- b) brezčasnost,
- c) čas lakote.

11. Glagole iz 7. naloge postavi v velelnik in pogojnik za 1. os. mn.

Velelnik: _____

Pogojnik: _____

12. Iz tretje povedi izhodiščnega besedila izpiši glagol in ga določi.

13. Glagolom pripiši ustrezní vidski par.

pripraviti - _____ narediti - _____

mešati - _____ priliti - _____

stresati - _____ pokrivati - _____

14. Izhodiščno besedilo (točka 1) je zapisano v

a) narečju, b) slengu, c) knjižnem jeziku.

15. Besedilo v narekovajih zapiši v knjižnem jeziku.

Maja: »Si naredil popravca?« _____

Tim: »Naredil, a je bilo ful težko.« _____

Maja: »Kaj pa Rok?« _____

Tim: »Pogrnú je.« _____

Maja: »Imel je popravca. _____

Kateri profesor ga je fliknu?« _____

Tim: »Profesor slove.« _____

Maja: »Tako teži?« _____

Tim: »Ne, samo špone rad deli.« _____

Maja: »Čestitam ti, čau.« _____

16. Slogovno zaznamovane besede zamenjaj s slogovno nezaznamovanimi besedami.

žegnan - _____ kandela - _____

kalcete - _____ botega - _____

glaž - _____ lojtra - _____

17. Prevzetim besedam pripiši ustrezno slovensko knjižno sopomenko.

dialekt - _____ sinonim - _____

printati - _____ kvaliteta - _____

18. Prevzete besede zapiši tako, da bodo ustrežnejše v slovenskih besedilih.

fitness - _____ out - _____

autocamp - _____ menu - _____

19. Obkroži, ali so trditve pravilne (P) ali napačne (N).

- Nemščina spada v romansko skupino jezikov.	P	N
- V Veliki Britaniji govorijo britanski jezik.	P	N
- Madžarščina ne izvira iz indoevropsčine.	P	N
- Slovenščina je zahodni slovanski jezik.	P	N
- V Evropi prevladujejo tri večje jezikovne družine.	P	N
- Češčina spada v slovansko skupino jezikov.	P	N

20. Napiši, kateri jeziki so še v isti južni jezikovni skupini kot slovenščina.

21. V besedilu je več pravopisnih napak. Prepiši ga in popravi napake.

Ajdovi žganci so doma na gorenjskem. Ta Slovenska pokrajina se hvali tudi s Kranjsko klobaso, v panonski nižini kraljujeta bograč in Prekmurska gibanica, primorska prisega na joto, Kraški pršut pa je doma blizu jadranskega morja. Bliža se Božič in na mizah bo potica. V Slovenske cerkve bodo k polnočnici odšli Kristjani, nekateri Muslimani pa so se že odpravili na Božjo pot v meko. Na Silvestrovo bodo pokale petarde, kot da je Prva svetovna vojna. V decembru je kar nekaj praznikov, tudi Dan samostojnosti. Obdarujejo nas Miklavž, Dedek Mraz in Božiček. Najlepše so Božične počitnice. Upam, da bo Novo leto prineslo mir in blaginjo vsem ljudem na zemlji. Sošolka Petra bo šla s starši gledat Egiptčanske piramide, prijatelj Miha bo sprehajal svojega psa pikija po biljenskih gričih, pol razreda bo smučalo na Pohorskih strminah, kjer se vsako leto odvija tekmovanje za Zlato lisico.